

Estebes Tursunaliyev

(1931)

1931 yılında Talas vadisindeki Pokrovka ilçesine bağlı Kara-Arça köyünde doğdu. Babası iyi bir kopuzcu, annesi de ağıtçı, hâtip biriydi.

E. Tursunaliyev, daha Aral Ortaokulu'nun 5. sınıfında okurken 1945 yılında ilçe, sonra il ve daha sonra Frunze'ye gelip, cumhuriyet sanat ve edebiyat yarışmasına katıldı.

1946 yılında E. Tursunaliyev'in hemşehrisi, ünlü irtical sahibi halk şairi Alımkul Üsönbayev, Estebes'i Frunze'ye getirip, bir yıl sanatını öğretti. 1947 yılının Ekim ayında Estebes Tursunaliyev, Toktogul Satılğanov adındaki Kırgızstan Devlet Filarmonisi'ne artist olarak kabul edildi. O andan itibaren Alımkul Üsönbayev, Osmonkul Bölöbalayev, Kalık Akiyev, Karamoldo Orozov'un öğrencisi oldu.

E. Tursunaliyev 1950 yılından şiir yazmaya başladı. 1960 yılında E. Tursunaliyev'in "Akımdın Ünü" (Şairin Sesi) adlı ilk kitabı, 1964 yılında "Aytıştar" (Atışmalar) adlı ikinci kitabı yayımlandı.

E. Tursunaliyev, 1967 yılından SSCB Yazarlar Birliği üyesidir.

KİTAPLARI:

Akımdın ünü (Şairin Sesi), Şiirler kitabı, Kırgızmambas, Frunze, 1960, 54s.

Aytıştar (Atışmalar), Kırgızmambas, Frunze, 1964, 150s. (T. Tımbekov ile birlikte)

Zaman Carçısı (Zaman'ın Habercisi), Şiirler, Kırgızstan, Frunze, 1972, 125s.

Eskerүүлөр (Anmalar), Kırgızstan, Frunze, 1975, 222s.

Şiirler

TOO BAŞINDA KÖL

Ala-Toonu aralap,
Ar türkün sonun cer kördüm.
Birbirine okşoşpoyt,
Bilgenge körkü cerlerdin.
Cañı-Coldun özönün
Cayında barıp men kördüm.
Suu boylop çıkan bültürkön,
Suktanıp dalay tergemın.
Kaptaldan çıgıp kıyalap,
Kar ketpegen bel kördüm.
Too başında toktogon,
Toskool degen köl kördüm.
Tolkundayt ceegi şarpıldap,
Too cañırıp şańkıldap,
Azoo tayday buyt berip,
Ar cerde balık caltıldap.
Özüñçö çardap karkıldap,
Ördöktör süzöt kalkıldap.
Kanday sonun irakat,
Kayıkta süzsön salkındap.

İçirkentet adamdı,
İlebi sogup ak kardın.
Kızıgıp cürüp bilbedik,
Al küñdün kanday batkanın.
Ay carıkta karasañ,
Ağarıp köldün catkanın.

Kölökösü körünöt,
Kök tiregen askanın.
Aşıkpa kölüm, şaşpagın,
Açılar sırduu katmarıñ.
Ardaktap saga kelişer,
Aralap dalay caştarıñ.

DAĞ BAŞINDA GÖL

Ala-Dağ'ı aralayarak,
Her türlü güzel yer ördüm.
Biri diğetine benzemiyor,
Bilene yerin güzelliğini.
Cañı-Col'un nehrini,
Yazın gidip ben gördüm.
Su kenarında yetişen çileği,
İmrenerek kaç kere derdim.
Kıyıda çıkıp yamaçtan,
Karın gitmediği geçitler gördüm.
Dağ başında duran,
Toskool (engel) denen göl gördüm.
Dalgalanır kıyısı şırıldayarak,
Dağ yankılanır şangırdayıp,
Azgın tay gibi kaçıp,
Her yerde balık parıldar
Değişik sesler çıkarıp,
Ördek yüzer dalgalanarak.
Ne kadar güzel rahatlık,
Kayıkta yüzsen sallanarak.

İmrendirir adam,
Meltemi esip beyaz karın,
Gezerken farkına varamadık
O güneşin nasıl battığını.
Ay ışığında bakınca,
Ağarıp gölün yattığını.

Gölgesi görünür,
Göğü tutan dağların.
Acele etme gölüm, acele etme,
Açılır gizemli katların.
Saygıyla sana gelecekler,
İçinde dolaşarak nice gençlerin.

KIRGIZ KAZAK BİR TUUGAN

Alma-Atanın şaarına,
Aralap keldik bağına.
Amandaşıp alayın,
Agayın Kazak, baarıña.
Kırgız boorlor keldi dep,
Kımbattap tostuñ cabıla.
Ortobuzda Ala-Too,
Okşoşup turat dayıma.
Kız alışıp, kız bergen,
Kırañda caylap birge öskön.
Kırgız Kazak başınan,
Kımınday nandı bir çeşken.
Eşigi açık meymandos,
Eerçitip üygö cür deşken.
Bir atanın uulundan,
Birge tuugan kulunday,
Baş koşso caynap süylöşkön,
Mömölü şaktay bürdöşkön.
Akındıgım kim bilet,
Amandaşpay tim ketsem?
Azamat Kazak emgekeçil el,
Alma-Atanın şaarın,
Ayabastan güldötkön.
Örüşüñ össün mindan da,
Örkündöy turgan kün cetken.
Sanaabız tunuk, tilek bir,
Arabız cakın, tünök bir.
Acıragıs tuuganbız,
Aykalışkan bilek bir.
Talpınıp kökkö kol sunduk,
Tarsıldap kagat cürök bir.
Şaanibiz okşoş tübölük,
Şamıbiz caynap küyöt bir.
Eerçişken egiz kozuday,
El-cerim içken mürök bir.
Künügö ülköm kulpunat,
Gül ösköndöy eçen tür.

Dombura, komuz kılı bir,
Dobuşum okşoş, ırım bir.
Beşmant, kürmö, sarı ton,
Betibiz calpak, sınıñ bir.
Koyon, cılık, sıyır dep,
Koyuşkan attı cılım bir.
Tamaşam bir çınım bir.
Capırak, külçö, beş parmak,
Cadegende sıyım bir.
Cabıktap attı minişken,
Caa ogunday sürüşkön,
Caraşkan ak boz üyüm bir.
Cazı kabak, keñ peyil,
Canım da bir, dilim bir.

KIRGIZ KAZAK AKRABA

*Alma-ata şehrine,
Gezerek geldik bağımıza.
Selamlaşayım,
Ağabey Kazak hepinizle.
Kırgız kardeşler geldi diye,
Hürmetle karşıladınız.
Aramızda Ala-Dağ,
Benziyor birbirlerine daima.
Kız alıp, kız verip,
Kıra yerleşip birlikte büyüyen,
Kırgız Kazak ta baştan,
Bir dilim ekmeği bile paylaştılar.
Kapısı açık misafirperver,
Yanlarına alıp yürü derler.
Aynı babanın oğlu gibi
Birlikte doğan tay gibi,
Yan yana gelince neşeyle konuşan,
Meyveli ağaç gibi yeşeren.
Ozanlığımı kim bilir,
Selamlaşmadan sessizce gitsem?
Heybetli Kazak çalışkan halk,
Alma-Ata'nın şehrini,
Hiçbir şey esirgemedi gülleştiren.
Bundan daha da geliş, büyü,
Gelişecek, büyüyecek gün geldi.
Düşüncemiz temiz, dileğimiz bir,
Aramız yakın, tünek bir.
Ayrılamaz akrabamız,
Mücadele eden bilek bir.
Çırpınıp göğe el açtık,
Çarpan yüreklerimiz bir.
Şanımız benzer sonsuza dek,
Çıramız yanar, o da bir.
Birlikte gezen ikiz kuzu gibi,
Halkımın, yurdumun içtiği zembem,
Gün geçtikçe ülkem kokar,
Gül açmış gibi bin bir tür.*

*Dombura, Kopuz teli bir;
Sesim benzer, türküm bir;
Beşmant, Kürmö, sarı kürk,
Yüzümüz yassı, şeklin bir.
Tavşan, at, sığır diye,
Bıraktığın isimler bir.
Şakam aynı, gerçeğim bir.
Capırak, Külçö, beş-parmak,
Yemeye yemeğim bir.
Örterek ata binen,
Yay oku gibi giden,
Yaraşan boz evim var.
Yazın yüzü güleç, iyi huylu,
Canımda bir, dilim de bir.*